

Habari Michezo Makala Afya Burudani Video Vipindi vya Redio

Mzozo wa Israel na Palestina: Je ,tafsiri za kidini za vita hivyo zinatoka wapi?

19 Oktoba 2023

Na Edison Veiga

BBC News Brazil

Tangu kuongezeka kwa mizozo katika ya Waisraeli na Wapalestina , tafsiri za kidini za vita hivyo zimeenea katika mitandao ya kijamii kila mahali, baadhi hata wakihuisha mashambulizi ya Hamas na mashambulizi ya Israel dhidi ya Gaza na unabii wa matukio ya mwisho wa dunia (apocalyptic).

Miongoni mwa machapisho na video zinazoenea zaidi, kwa mfano, ni zile zinazomtaja nabii Ezekiel, zikisema kwamba kitabu cha Agano la Kale kwa namna fulani kilitabiri mgogoro huo.

Unabii unaotajwa sana upo katika sura ya 38 ya Kitabu cha Ezekiel, ambayo huenda iliandikwa katika karne ya 6 KK. Moja ya vifungu hivyo vinasema: "Si kwa bahati siku ile watu wangu Israeli watakapokaa katika nchi yao kwa usalama kamili.

Utaingia kwenye fadhaa? Utatoka katika nchi yako [...], ukifuatwa na jeshi lako lenye nguvu, kundi lako kubwa la mashujaa. Utawashambulia watu wangu Israeli kama wingu la tufani linalokuja kuifunika dunia."

Usomaji huo unakuwa mgumu zaidi kwa sababu kuna kumbukumbu ya kifungu hiki katika sura ya 20 ya kitabu cha Ufunuo, kuhalalisha kile ambacho kingekuwa, ndani ya wazo la nyakati za mwisho, shambulio la mwisho juu ya nchi ya Israeli.

Lakini sio kipengele hiki pekee cha kidini kinachotaka kuelezea mzozo huo ambao tayari umesababisha maelfu ya watu kuuawa na kujeruhija kwa pande zote mbili, wakiwemo watoto, wazee na wanawake.

REUTERS

| Mabaki ya nyumba ya Wapalestina iliyoharibiwa katika mashambulizi ya Israel katikati mwa Ukanda wa Gaza, Oktoba 15.

'Unabii haufi': Ezekiel na Ufunuo

Kuhusu maoni ya kwamba vita hivyo vingekuwa kama inavyofafanuliwa katika kitabu cha Ezekieli, mwanatheolojia na mwanahistoria Gerson Leite de Moraes, profesa wa Universidade Presbiteriana Mackenzie, asema kwamba tahadhari inaapaswa kuzingatiwa kwa

wazo la kwamba huenda manukuu ya Biblia yalitazamia matukio ya sasa.

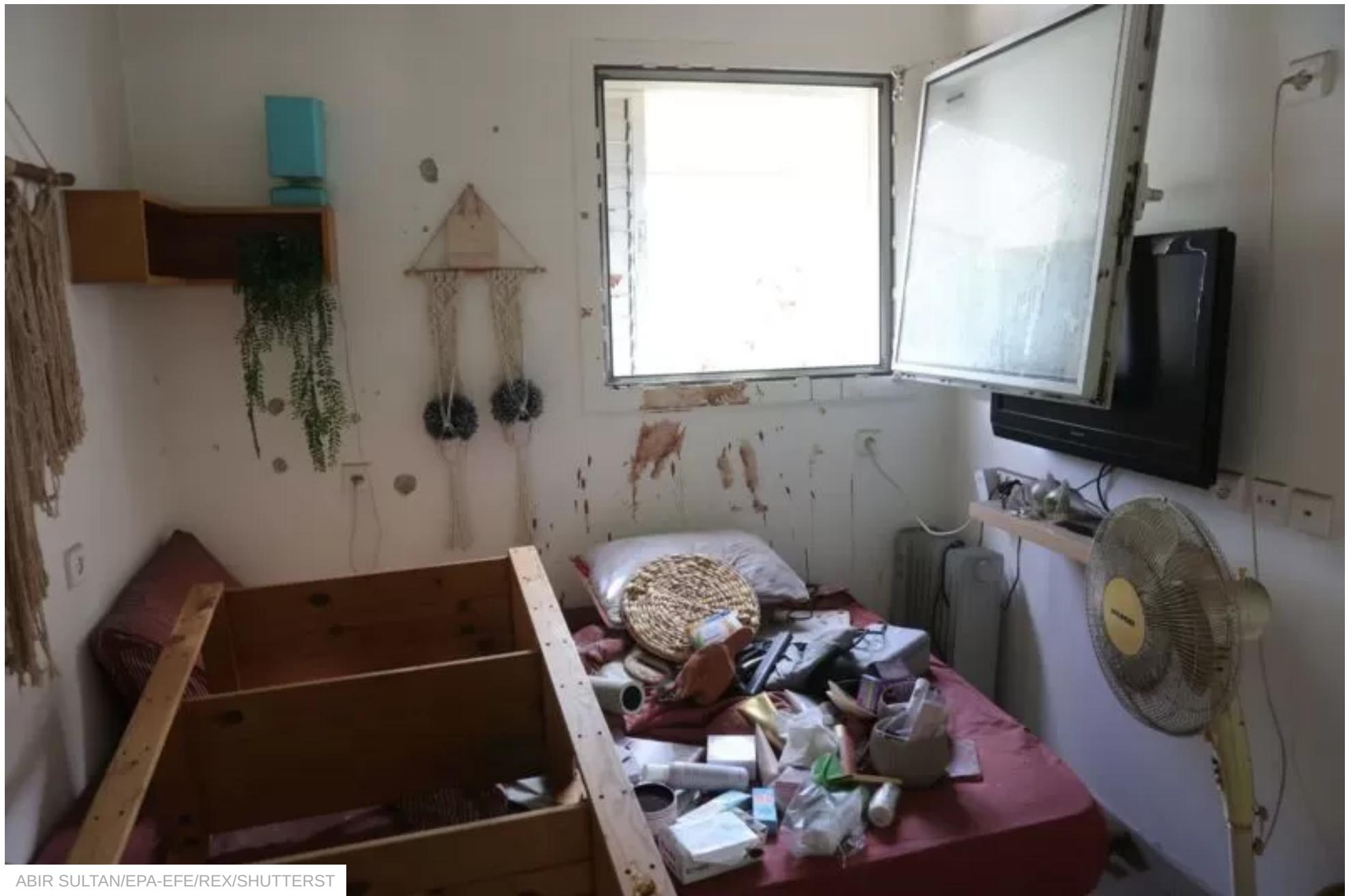
"Wakati kuna kipengele cha unabii, ni muhimu kuelewa kwamba wana mwelekeo wa kukidhi hitaji la haraka [wakati amba walifanywa]", anasema. "Wanapotosha mfumo wa simulizi ya ulimwengu wote, wanaishia kuendelea kwa muda."

Kwa hiyo, unabii wa Biblia mara nyingi husikika kana kwamba unafanya kazi kwa matarajio ya wakati ujao. "Kwa hiyo, unabii haufi, unaendelea kuwepo kwa wakati.

Ulitimiza kazi katika sasa ya sasa, lakini, kutokana na muundo wake, unaweza kupewa maana mpya,kurudishwa kwa wakati mwenginee wowote katika historia."

"Hebu tufafanue kwamba, katika mapokeo ya Kiebrania, maandishi ya kinabii hayazungumzi juu ya siku zijazo", anasema mwanatheolojia na mwanasayansi wa kidini Andrey Mendonça, profesa katika Escola Superior de Propaganda e Marketing (ESPM). "Manabii walikuwa ni watu waliotumwa na Mwenyezi Mungu ili kuelekeza mazingatio kwenye kupotoka kutoka kwa amri za Torati, kwenye toba na kurudi kwenye njia ya haki."

"Hakuna uhusiano wa kitheolojia, unaozingatia mapokeo, yawe ya Kiyahudi au ya Kikristo, kati ya maandishi matakatifu ya mapokeo ya Kiebrania na matukio yajayo, katika maono ya 'nyakati za mwisho'", anasema.

ABIR SULTAN/EPA-EFE/REX SHUTTERSTOCK

| Damu kwenye kuta za chumba ndani ya Kibbutz Kfar Aza, katika Israeli; kibbutz ilikuwa shabaha ya shambulio la Hamas mnamo Oktoba 7

Je ni Vita vya Kidini

Lakini je, vita vya sasa vinaweza kuitwa vya kidini? Moraes na Mendonca wanasema ndiyo.

Moraes anasema: "Ni vita vya kidini. Ni vita ambapo kila upande unajiona kuwa mwakilishi wa wema, kila mmoja anajiona kuwa amejazwa na ujumbe kutoka kwa mungu wake na, kwa hiyo, katika mpango huu wa utume ni [hitaji] la kumiliki ardhi, na kuwaondoa wale ambao wanazuia au ni kikwazo kwa uhuru wao wa kidini, kwa uwepo wao."

Aanasema "Kwa kuzingatia hili, bilashaka hata kidogo kwamba ni vita vya kidini."

Lakini mwanatheolojia huyo anaongeza: dini sio motisha pekee. "Kuna mambo mengine: kiuchumi, kisiasa, kijami", anasema.

Kulingana na uchanganuzi wake, kipengele cha kidini ndicho kinachochocha zaidi katika muktadha huu.

"Hata hauhitaji uhalali mwangi kwa [vita] kuwepo, kwa sababu maelezo yapo yenye, anabisha, akitoa mfano wa mawazo kama vile kupigana "kwa ajili ya mababu, kwa ajili ya mila, kwa 'mungu wangu', kwa ajili ya mambo matakatifu".

Mendonça anaamini kwamba, angalau katika hatua ya sasa, "hakuna njia ya kutenganisha masuala ya kidini" na mzozo huu. Lakini anasema kuwa mambo mengine pia yanababisha vita, pamoja na historia na dini. "Kuna masuala ya kijiografia na kisiasa, maslahi ya ubeberu katika kudhibiti maeneo ya kimkakati yaliyo hatarini."

Mwanahistoria Theo Hotz anakosoa tafsiri hii kwamba mzozo huo ni wa asili ya kidini. "Vita si vya kidini vyenyewe. Ni vita vya kimaeneo na vya kuokoa maisha, kwa pande zote mbili", anasema.

"Kipengele cha kidini ni cha wachache, lakini ni kikubwa zaidi kwa upande wa Hamas [kundi la Kiislamu lenye msimamo mkali], ambalo ni kundi la kidini lenye msimamo mkali katika serikali ya Ukanda wa Gaza", anasema.

"Jeshi la Israeli, hata hivyo, halijioni au kujielezea kama jeshi la kidini, pamoja na ukweli kwamba watu wa kidini wa Orthodox hawatumiki katika jeshi nchini Israeli", anaongeza mwanahistoria huyo.

Kwa Hotz, "dhana potofu ya vita vya kidini katika eneo hilo" inarudi kwa sababu "imekuwa ikisisitizwa mara kwa mara na Uingereza" kwa muda sasa - na hapa alitaja, katika maandishi yaliyotumwa kwa ripoti, BBC, kama moja wa vyombo vya habari ambavyo, kulingana na yechelezo, vinathibitisha usimulizi huu kihistoria.

Uchambuzi wake unatokana na historia ya eneo hilo katika karne ya 20.

Ilikuwa ni Uingereza iliyosimamia eneo hilo mara moja kabla ya kuundwa kwa Taifa la Israel mwaka 1948.

Kwa kugawanywa kwa Milki ya Ottoman, kuanzia 1920 na kuendelea eneo hilo likuwa. chini ya uangalizi wa taasisi inayoitwa Mamlaka ya Uingereza ya Palestina, ambayo ilifanya kazi kwa miaka 28.

Kulingana na Hotz, tangu mgogoro wa Dola ya Ottoman, kumekuwa na kuibuka kwa "harakati nyingi za utaifa katika eneo hilo, zote zikiwa na historia ya kisiasa".

Miongoni mwao, kile kingeitwa Uzayuni, yaani, "vuguvugu la ukombozi wa kisiasa wa Kiyahudi na kuanzishwa kwa makazi ya kitaifa kwa watu wa Kiyahudi",

lililoundwa haswa na Wayahudi wanaoishi Ulaya. "Hakuna rabi hata mmoja kati ya wanadharia nyuma ya uundaji wa harakati", anasisitiza mwanahistoria,

akionyesha kwamba hii inadhihirisha tabia isiyo ya kidini ya Uzayuni. "Ujio wa Wazayuni wa kidini umechelewa.

Na marabi wachache ambao binafsi walikuja kuwa wafuasi wa Uzayuni walifanya hivyo kutokana na mitazamo ya kilimwengu ya kisiasa, si ya kidini."

Mwanahistoria anatambua kwamba "vipengele vya kidini vinaingizwa kwenye mgogoro", lakini anasisitiza kwamba "sio chimbuko la mgogoro".

Kwa kuanguka kwa Dola ya Ottoman, Waingereza walichukua udhibiti wa eneo hilo. "[Ilikuwa] Mamlaka ya Umoja wa Mataifa kutawala kwa miaka 30 eneo ambalo sasa ni Iraq na eneo la kijiografia la Palestina, ambalo linajumuisha Jordan ya sasa, Israeli, Ukingo wa Magharibi na Gaza", anatoa muktadha.

Hotz hutumia seti mbili za hati kuonyesha jinsi msimamo wa Uingereza ulivyokuwa wa kutiliwa shaka: Mawasiliano ya McMahon-Hussein na Azimio la Balfour, zote kutoka Vita vya Kwanza vya Dunia.

Kwa upande mmoja, kulikuwa na ahadi ya Uingereza "kuunga mkono na kutambua uhuru wa Waarabu huko Palestina". Kwa upande mwingine, "kuundwa kwa makazi ya kitaifa kwa watu wa Kiyahudi katika eneo la kijiografia la Palestina".

"Waingereza walihidi jambo lile lile kwa watu wote wawili," asema Hotz.

Kwa hivyo, mamlaka iliyotekeliza katika kanda tayari ilianza chini ya shinikizo kali.

Mnamo 1922, Transjordan iliinuliwa hadi hadhi ya ufalme wa kibaraka wa Milki ya Uingereza, na kuwa Emirate ya Transjordan. "Wakati huo, Wayahudi walielewa kwamba 'ufalme wa Kiarabu ulikuwa umeumbwa' upande wa mashariki, kwa hiyo ilikuwa ni jambo la muda kabla ya makao ya taifa ya Kiyahudi kuanzishwa upande wa magharibi," aeleza mwanahistoria huyo.

Mzozo kati ya watu hao wawili uliongezeka mara moja na kwa wote. Na Waingereza, katikati ya yote.

Ni vigumu kupunguza uzito wa dini wakati wa kuelezea migogoro ya eneo katika eneo ambalo jiji la Yerusalem, takatifu kwa dini tatu za Ibrahim, iko. Kwa Wayahudi, ndipo Sulemani alipomjengea Yehova hekalu. Kwa Wakristo, hapo ndipo Yesu alipokufa na kufufuka tena. Kwa Waislamu, ilikuwa kutoka hapo kwamba Muhammad alipaa mbinguni.

Hotz anaelewa kwamba Ulaya ina mwelekeo wa kuona Uyahudi kama dini tu. "Watu wa Kiyahudi wana asili yao ya ustaarabu katika Enzi ya Kale na waliendeleza mambo kadhaa, pamoja na dini", anasema. "Kwa kupotea kwa enzi kuu ya Kiyahudi katika eneo hilo, wakati wa Milki ya Roma, na kwa kutawanywa kwa watu hawa kote Ulaya, sifa mbalimbali za watu hawa ziliishia kupungua. Wayahudi waliishia kuokoka kwa sababu tu ya mazoea ya kidini, ndiyo sababu wengi wanaelewa Dini ya Kiyahudi kuwa dini pekee."

"Ni hali pana, lakini mzozo huo sio wa kidini katika msingi wake. Ina vipengele vya kidini, lakini sio, kwa mbali, chimbuko la mzozo huo", anahoji.

Lilikuwa hekalu, sasa ni msikit

GETTY IMAGES

| Eneo zima la Misikiti, ulipo msikiti wa Al-Aqsa linadhibitiwa na Jordan, kuitia shirika liitwalo Waqf.

Jambo ambalo linapelekea hatua inayodaiwa rasmi na kundi la Hamas kama uhalali wa mashambulizi ya kwanza dhidi ya Israel: kile ambacho kundi hilo linasema ni madai ya "kuudharau" Msikiti wa Al-Aqsa, ulioko kwenye kilima katikati ya mji wa kale wa Jerusalem.

Jambo ni kwamba mahali hapo ni patakatifu kwa Waislamu na Waisraeli.

Kulingana na mapokeo ya Kiyahudi, ilikuwa pale ambapo matoleo mawili ya Hekalu la Yerusalemu yalijengwa, mahali palipoitwa Sanduku la Agano, ambalo lilishika amri zilizotolewa na Mungu kwa Musa. Baada ya kuharibiwa na kujengwa upya mwaka 515 KK, hekalu liliharibiwa tena na Warumi mwaka 70 BK.

Katika karne ya 7, Msikiti wa Al-Aqsa ulijengwa hapo, kwa kutambua wazo kwamba ni mahali patakatifu pia kwa Uislamu.

Kulingana na wafuasi wa dini hii, ilikuwa kutoka hapo kwamba nabii Muhammad alichukuliwa mbinguni.

Esplanade nzima ya Misikiti, ambapo Al-Aqsa iko, inadhibitiwa na Jordan, kuitia shirika linaloitwa Waqf - huko Jerusalem, linaloendeshwa na baraza la wajumbe 18 walioteuliwa.

"Waqf inaruhusu wasio Waislamu kuingia kwenye esplanade, nje ya nyakati za maombi ya Kiislamu, lakini haiwezekani kufikia ndani ya majengo", anaelezea Hotz.

Na ndio maana kashfa zinazodaiwa ziliishia kutokea, kulingana na Hamas.

"Mara kwa mara, vikundi vya kitaifa vya kidini vya Kiyahudi hujaribu kwenda kwenye tovuti kusali huko, ambayo kila mara huzua migogoro na kusababisha fujo kwenye tovuti. Waqfu mara nyingi huwaita polisi wa Israel, au jeshi, kuzuia migogoro."

Hotz anaonyesha kwamba Rabi Mkuu wa Israeli "anakataza vikali kuje na Wayahudi" kwenye esplanade.

"Lakini vikundi hivi hufanya hivyo", anatafakari.

"Upande mmoja, kulikuwa na mahekalu mawili ya zamani sana (ya Kiyahudi) ambayo yalibomolewa. Kwa upande mwingine, Uislamu unaelewa kwamba mahali hapo ni patakatifu. Kuna tafsiri mbili za nafasi moja: kila kitu kinakuwa sababu ya migogoro", anafupisha Moraes. "Nani yuko sahihi? Ni vigumu sana kusuluhisha mchakato kama huu, kwa sababu ni ardhi ambayo imekuwa na mgogoro wa inchi kwa inchi kwa karne nyingi. Lakini kipengele cha kidini kinaishia kuwa chenye maamuzi kwa tabia ya fujo."

"Vyama vya msingi na vyene msimamo mkali viro katika dini zote. Kundi la kigaidi la Hamas [...] linalewa kuwa uwepo wa wanawake, wageni, Wayahudi na watu wote ambao hawakiri imani na mtindo wao wa maisha katika msikiti wa Al-Aqsa [...] kungekuwa kunadharau mahali hapo", anasema Mendonça.

"Nchi ya ahadi"

Kimsingi, mzizi wa migogoro hiyo upo katika msingi, kwa watendaji wa dini hizi, kwamba Israel ya sasa na eneo la Palestina ya kihistoria zingekuwa ardhi takatifu. Lakini wasomi wanassema kwamba ni muhimu kuweka wazi tofauti kati ya Israeli ya Biblia na Israeli halisi, ya sasa.

"Kulingana na masimulizi ya Biblia, Mungu mwenyewe aliahidi nchi hii kwa Ibrahimu, Isaka na Yakobo na uzao wao.

Wakati Waebrania, wazao wa Yakobo, Isaka na Ibrahimu, walipoondoka utumwani Misri miaka 400 baadaye [karibu 1300 KK], waliishi katika nchi hii, ambapo walikua kama watu, wakaendelea kama ustaarabu na kupanua utamaduni wao na mila ya kidini. , " anasema Hotz.

"Kwa hiyo, bila kujali mwelekeo wa kidini au usio wa kidini wa kila Myahudi, ukweli unabakia kwamba ustaarabu wa Kiebrania, watu wa Kiyahudi, ulianza mahali hapa", anaongeza mwanahistoria. "Watu hawa wana historia moja ya ustaarabu, pamoja na dini yao, ambayo ni sehemu tu ya ustaarabu huu."

Mwanatheolojia Moraes anasisitiza kwamba "Israeli ya leo si sawa na ile ya Biblia" na "hili ni kosa la kipuuzi linalofanywa".

"Bila shaka, Israeli ya leo inajaribu kudumisha uhusiano wake na ule wa zamani, na udumishaji wa muundo huu wote wa mamlaka ya simulizi unatilia nguvu hoja kwamba ardhi ni mali yao, na ndiyo maana wanaipigania, na iliahidiwa. na Mungu ", anabishana.

Anasema kwamba "kihistoria", Israeli ya kale iliingiliwa karibu 700 BC, wakati Waashuri walivamia eneo hilo. "Kuna makabila mawili yaliyosalia kusini, na ufalme huu wa kusini pia unaishia kuanguka mnamo 586 KK", anaongeza.

Kwa hiyo eneo hili liliishia kutawaliwa na watu mbalimbali: Wababeli, Waajemi, Warumi... Katika mwaka wa 135 BK, Wayahudi waliobaki pale walifukuzwa.

Taifa la Israel lingundwa mwaka wa 1948, katika juhudi zilizoongozwa na Umoja wa Mataifa na kuungwa mkono na nchi nydingi, muda mfupi baada ya kumalizika kwa Vita vya Kidunia vya pili na Mauaji ya Wayahudi zaidi ya milioni 6 na Wanazi.

"Udini wa Kiyahudi wenye kazi umebadilika kwa muda...kuna kipindi cha karibu miaka elfu 2 [kati ya kufukuzwa na kurudi] ambapo kundi hili linaishi nje ya ile inayoitwa 'nchi ya ahadi'", anasema Moraes.

Hotz, naye, asema kwamba "Israeli wa leo ni na [wakati uleule] si sawa na Israeli wa kibiblia." "Ni sawa, kwa sababu ni nafasi sawa ya kijiografia. Na si sawa kwa sababu ni Dola katika dhana yake ya kisasa, ya kidemokrasia, hasa ya kisekula na sio ya Kiyahudi pekee", anafafanua.

Kitovu cha ustaarabu

Umuhimu wa kanda hii ni wa mababu. "Mashariki ya Kati ni hatua ya maendeleo ya ustaarabu mkubwa wa kwanza, unaoitwa pia hydraulic kwa sababu ulianza kuzunguka maeneo ya mito mikubwa ya Tigris, Euphrates na Nile", anasema Moraes.

Kulikuwa na mfululizo wa mamlaka kuu za kale huko, kama vile watu wa Misri, Sumeri, Ashuru na Babeli. "Yeyote aliyetawala eneo hili, alitawala ulimwengu wakati huo", anasema.

Ilikuwa ni katika hali hii ambapo kundi la kuamini Mungu mmoja lilionekana, kama jambo geni, katika ulimwengu uliojaa watu washirikina. "Wazao wa Ibrahimu ndio walioanzisha njia hii mpya ya kupata uzoefu wa kidini", anaendelea mwanatheolojia.

"Ilikuwa ni Ibrahimu, mtu huyu wa kizushi ambaye, kulingana na mapokeo, aliihi Uru, eneo la Iraqi leo, ambaye angeitwa na mungu kuunda watu ambao wangetokeza mataifa na muundo wa kidini, kuamini Mungu mmoja," anasema mwanasayansi wa dini Mendonça.

Karne kadhaa baadaye, pamoja na Ukristo na Uislamu pia kuzaliwa katika eneo hili - kwa njia, kama chipukizi za Uyahudi - migogoro ilizidi kuwa ya kawaida.

"Kutoka kwake [watu walioundwa na Ibrahimu] wangeshuka, kupitia imani, Wayahudi, Wakristo na Waislamu, ambao waliathiri sana mawazo ya Magharibi", anasema Mendonça. "Hadithi za mapokeo ya kuamini Mungu mmoja huelekeza kwenye sehemu ndogo ya ardhi ambapo mababu hao wangeishi na kujionea utukufu wa Mungu mmoja."

"Kwa hivyo, mila hizo tatu zina uhusiano wa kihistoria-kidini na mji [wa Yerusalem]", inathibitisha Hotz. "Kwa Wayahudi, ni mji mkuu wa

kisiasa ulioanzishwa na Mfalme Daudi na hekalu lao, kitovu cha hija ya kidini iliyoanzishwa na Mfalme Sulemani.

Kwa Ukristo, Yerusalemu ni kitovu cha mahubiri ya kidini ya Yesu, mahali ambapo alihukumiwa na Warumi, aliuawa na kuzikwa, na kisha akafufuliwa, kulingana na imani ya Kikristo.

Kwa Uislamu, Yerusalemu ni jiji la tatu takatifu zaidi katika mapokeo yake, likiwa ni mahali ambapo, kulingana na imani ya Kiislamu, nabii alipaa mbinguni."

"Hata hivyo, dini ni uzalishaji wa binadamu", anasema Profesa Mendonça. "Kwa hivyo, badala ya kushiriki eneo takatifu, wanalipigania hadi mwisho."

Mada zinazohusiana

Israel

Ukristo

Palestina

Nchi za Kiarabu

Dini

Uislamu

Maelezo zaidi kuhusu taarifa hii

Kwa nini mji wa Jerusalem ni mji mtakatifu kwa Waislamu, Wakristo na Wayahudi?

Fahamu umuhimu wa msikiti wa Al-Aqsa ulio katikati ya ghasia Jerusalem

Kwa nini mji wa Jerusalem ni mtakatifu?